

ชุดความรู้ ๔

อักษรไทยน้อย

เรียบเรียงโดย วัฒน ศรีสว่าง

อักษรไทยน้อย เป็นอักษรที่ชาวไทยอีสานและล้านช้างใช้บันทึกเรื่องราวทั่วไป ตั้งแต่โบราณ ไม่นิยมใช้บันทึกคำสอนทางศาสนา รัฐบาลลาวได้พัฒนาอักษรไทยน้อยเป็นอักษรประจำชาติ ส่วนชาวไทยอีสานเปลี่ยนมาใช้อักษรไทยกลาง แต่วรรณกรรมอักษรไทยน้อยยังมีอยู่ทั่วไปในภาคอีสาน

ในส่วนนี้ จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับรูปลักษณะของอักษรไทยน้อย อักษรวิธี การผันเสียง และตารางประสมคำ

ตอนที่ ๑ รูปลักษณะอักษรไทยน้อย

(ฟอนต์ชุดนี้ชื่อ ThainoiNew.ttf ปรับปรุงในปี ๒๕๔๘)

๑. พยัญชนะ อักษรไทยน้อยมีพยัญชนะ ๒๗ ตัว คือ

ก	ข	ค	ง	จ	ฉ
ก	ข	ค	ง	จ	ฉ
ด	ต	ถ	ท	น	บ
ด	ต	ถ	ท	น	บ
ป	ฝ	ผ	พ	ฟ	ม
ป	ฝ	ผ	พ	ฟ	ม
ย	ร	ล	ว	ศ	ห
ย	ร	ล	ว	ศ	ห
อ	ฮ	ย			
อ	ฮ	ย			

๒. ตัวอักษรพิเศษ ใช้เป็นตัวสะกดและตัวควบกล้ำ

ค	บ	ย	ล	อ	อ	ย
ค	บ	ย หรือ ฃ	ล หรือ ฅ	อ	อ	ย

๓. อักษรนำและควบกล้ำ

ห	น	ล	ล	ห	ง	ว	ส	น	ผ	ก	ค
ห	น	ล	ล	ห	ง	ว	ส	น	ผ	ก	ค

๔. สระ

ะ	า	ิ	ี	ึ	ุ	ึ	ู
ะ	า	อิ	อี	อิ	อุ	อิ	อุ
ะ	เ	แ	แ	โ	โ	เ	อ
ะ	เ	แ	แ	โ	โ	เ	อ
ะ	เ	เ	เ	เ	เ	เ	อ
ะ	เ	เ	เ	เ	เ	เ	อ
อ	ไ	ใ	เ				
อ	ไ	ใ	เ				

๕. วรรณยุกต์และเครื่องหมายกำกับ

,	ˆ	˘	˙	˚	๕
เอก	โท	ไม้สั้น	ไม้โก้ม	สระอออก	ไม้ซ้ำ

๖. ตัวเลข

ไทยน้อย	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐
ไทยกลาง	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐

ตอนที่ ๒ อักษรวิธีของอักษรไทยน้อย

อักษรวิธี หรือการนำอักษรมาประสมให้เกิดเป็นคำของภาษาไทยน้อย มีลักษณะคล้ายภาษาไทยกลางเป็นส่วนมาก ส่วนที่แตกต่างกันนั้น พอสรุปได้ดังนี้ (ที่ใส่วรรณยุกต์เพื่อให้สะดวกในการศึกษาเท่านั้น การเขียนแต่ดั้งเดิมนั้นไม่มีวรรณยุกต์)

๑. สะกดตรงตามมาตรา มีตัวสะกดเพียง ๘ ตัว
๒. ตัวสะกดแม่ กด กบ เกย ใช้อักษรพิเศษ คือ ฎ (๑) ฏ (๒) ฐ หรือ ฏ (๒) ตามลำดับ แต่บางครั้งอาจสะกดด้วยตัวพยัญชนะปกติ เช่น อฎ หรือ อฏ จฎ หรือ จฏ ฐฎ หรือ ฐฎ สำหรับตัว ฐ บ้างครั้งใช้เป็นพยัญชนะต้นได้ด้วย เช่น ฆะฐฎ (พะยา)
๓. การประสมสระ อือ ในแม่ ก กา ไม่ต้องประสมตัว อ เช่น มิ อู๋ ภิ (เมื่อ ชื่อ ถือ)
๔. สระ "ออ" ในแม่ ก กา ใช้ " ° " เช่น อ๋ ย๋ ษ๋ ษั (ขอ พ่อ หอ หม้อ)
๕. สระ เอีย ในแม่ ก กา ไม่มีสระ อี กำกับ เช่น ฎ็ ฎ็ (เสี่ย เมีย) เมื่อมีตัวสะกด ตัดสระ เอ ออก เช่น ฎ็ ฎ็ ฎ็ (เสียง เลียง เสียน)
๖. สระ เออะ กำกับด้วยสระ อี เช่น ฎ็ ฎ็ ฎ็ (เล็ก เล็ก เด็ก)
๗. สระ เออ กำกับด้วยสระ อี เช่น ฎ็ ฎ็ ฎ็ (เบิก เปิด เผย)
๘. ใช้เครื่องหมาย ˘ (ไม้โก้ม) ในสระ อัว เอา และ สระ โอะลดรูป เช่น ฎ็ (งัว) ฎ็ (เงา) ฎ็ (นก)
๙. ใช้ ˘ (ไม้อัน) กำกับสระ เอะ แอะ เมื่อมีตัวสะกด เช่น ฎ็ ฎ็ (เป็น แข็ง)
๑๐. มีอักษรพิเศษ ฎิ ใช้เขียนเมื่อประสมเสียง "ออย" เช่น ฎิ (น้อย) ฎิ (ช้อย) ฎิ (จ้อย)

หมายเหตุ ในการเขียนอักษรไทยน้อย แต่โบราณ (ที่ปรากฏในเอกสารโบราณ) นั้นไม่มีการใช้วรรณยุกต์ จึงเป็นที่น่าสงสัยว่าถ้าอักษรไทยน้อยพัฒนามาจากอักษรไทยสมัยสุโขทัย * ทำไมจึงไม่นำวรรณยุกต์มาด้วย

* รัชช ปุณโณทก. อักษรโบราณอีสาน อักษรวิยาอักษรตัวธรรมและไทยน้อย. กรุงเทพฯ : สยามเพรส แมเนจเมนท์, ๒๕๕๐. (หน้า ๘๘)

ตอนที่ ๓ การผันเสียง

เสียงวรรณยุกต์ จะต่างกันไปตามสำเนียงของแต่ละท้องถิ่น ในที่นี่จะเทียบเสียงกับภาษาไทยอีสาน สำเนียงจังหวัดอุบลราชธานี

พยัญชนะไทยน้อย แบ่งเป็น ๓ หมู่ คือ อักษรกลาง อักษรต่ำ อักษรสูง

๑. อักษรกลาง มี ๘ ตัว คือ ก จ ด ต บ ป อ ย

๒. อักษรต่ำ มี ๑๓ ตัว คือ ค ฃ ช ย ฅ ม พ ฟ ม ธ ฉ ฐ ฌ

๓. อักษรสูง มี ๖ ตัว คือ ฮ ฎ จ ฝ ฝ ๗

อักษรนำ อีก ๖ ตัว คือ ฅฎ ฅฎ ฅฎ ฅฎ ฅฎ ฅฎ

(หง หย หว หม หน หล)

วรรณยุกต์ ๒ รูป คือ เอก โท

อักษรกลาง ผันเสียงเทียบกับสำเนียงอุบลราชธานี จากคำต่อไปนี้

แม่ ก กา	ก	ก่า	ก๊า	อี	เปิด	ใจ
คำเป็น	ก	ก่า	ก๊า	จิด	แพ	ก้าน
คำตาย	ก			กิด	กิด	กิด

อักษรต่ำ ผันเสียงได้ดังนี้

แม่ ก กา	ค	ค่า	ค๊า	หญ่า	มี	ค้ำ
คำเป็น	ค	ค่า	ค๊า	คาง	นิน	คั้ง
คำตาย	ค			คัด	คัด	คัด

อักษรสูง และอักษรนำ ผันเสียงได้ดังนี้

แม่ ก กา	ฮ	ฮ่า	ฮ๊า	แซน	ฮ่า	ฮ๊า
คำเป็น	ฮ	ฮ่า	ฮ๊า	สี	ฮ่า	ฮ๊า
คำตาย	ฮ			ฮ่า	ฮ่า	ฮ่า

อักษรควบกล้ำ ผันเสียงตามตัวหน้า เช่น กว ผันเสียงตามตัว ก กว กว กว
 คว ผันเสียงตามตัว ค คว คว คว เป็นต้น

สามารถใช้การผันเสียงตามตัวอย่างนี้เป็นหลักในการผันอักษรอื่นๆ

ฐานเสียงของจังหวัดต่างๆ สามารถศึกษาได้จาก สารานุกรมภาษาอีสาน - ไทย - อังกฤษ โดย ปรีชา พิณทอง (๒๕๓๒)

